

aby psaly se smlouvy dvě, prvá jenom o přidělech, druhá o nemovitostech ostatních, už ani na věci ničeho neměnila, poněvadž rozvržení ceny tržové zůstalo totožno jako ve smlouvě jednotné. Záměr S. P. Ú., tím sledovaný, byl totiž příliš průhledně »úskočný«, a také na nepravém místě uplatněn.

Prodává-li se pouze jednotlivý pozemek přidělový, postačí cenu skutečně placenou snížit »do zápisu« na číslici ceny přidělové, s připočítáním dovolených příplatků investičních, a liteře zákona jest vyhověno. Nevzniknou-li mezi smluvními stranami mrzutosti, které by v důsledcích svých umožnily »úřední« nahlédnutí do skutečných okolností zcizovacího jednání, zůstane tato »pia« fraus (sledující vlastně jen splnění předpisu zákona) pro vždy utajena.

Tak tomu jest také při pozemcích, pocházejících z dlouhodobého pachtu, při nichž schvalující úřad praktickává obdobnou zásadu.

Původci tohoto ustanovení o propadnutí přeplatku ceny tržové, převyšujícího cenu přidělovou ve prospěch státu neuvážili náležitě, že panské latifundie, záborem rozdrobené a rozdělené mezi drobný lid zemědělský, přes všechna obmezení disposičního práva, uložená jich nabyvatelům a všem jejich právním nástupcům nemohou trvale zachovati toto výlučné postavení mezi ostatním majetkem pozemkovým, ale normálním vývojem místních poměrů, právě pro toto rozčlenění na nerozsáhlé parcely nejvýše hektarové, obyčejně však jen korcové, průběhem doby stále více zúčastní se známého pohybu půdy, obvyklého u tohoto druhu nemovitostí.

Dříve nebo později naskytne se kdosi, komu velice záležeti bude na tom, aby sousedovým přidělem svůj majetek zcelil, zaokrouhlil, či zhlostil nepřijemné služebnosti, anebo jinak zvelebil, a zaplatí zaň každou cenu, třeba sebe větší pretium affectionis. Jiného zase poměry rodinné, a životní katastrofy donutí k odprodeji přidělu, a jest jen přirozeno, že ho nepřenechá tomu, kdo by za něj platil pouhou cenu přidělovou. Jindy opět přidělci hospodářství zanechávají, přesídlovají, nebo jsou peněžně tou měrou slabí, že nejsou s to pozemky jim přiřčené udržeti a hledají zaměstnání jiná, a poněvadž není kupce na celou jejich jednotku hospodářskou, uchvlní se k parcelaci, při níž zase dozajista neprodávají svých přidělů za tolik, kolik za ně sami dali. — Konečně stále četněji se přihází, že takovýmito přesuny vlastnictví přidělů napravují se omyly i křivdy řízení přidělového, neúmyslné neb náhodné, ale také intrikami osobní a stranické politiky způsobené, a také takové výkupy nedějí se jistě za cenu přidělovou. Uvedenými příklady nejsou ovšem vyčerpány všechny velice rozmanité případy, kdy nastává nezbytnost prodati přiděl, a získává ho ten, kdo nabídne za něj nejvíce, určitě víc, než kolik původně stál. Příslušná listina projde zcela bez závady schvalovacím řízením, protože znalost zmíněného požadavku cit. § 37 zák. 81/20 jest již tak obecná, že stranám ani nenapadne uváděti do smluv cenu jinou než přidělovou. Bylo jistě velmi bláhové domění tvůrců tohoto paragrafu, že by se někdo dal dopadnouti při takovém přeplatku ceny přidělové, nebo dokonce ho sám vědomě a dobrovolně dal ve smlouvě psáti s úmyslem odvésti ho státu, pokud se týče fondu, jemuž podle záborových zákonů by připadl. —

Povážlivá jest však újma, kterou tím trpí státní pokladna na zkráceném poplatku převodním, a zejména finance obecní, na nevyměřené obecní dávce z přírůstku hodnoty nemovitostí, která byla by značná, protože vše-

chna nabytí přidělů stala se až po 31. pros. 1922, a tudíž při všech takových převodech nastoupila by zase sazba odstupňovaná od 3—2.5%. Při hromadnosti tohoto zjevu přizpůsobování cen tržových ustanovení zákona běží jistě o ztráty veliké a citelné jmenovitě pro pokladny obcí.

Bylo zřejmým úmyslem, vytvořiti z přidělů druh půdy, která by podle možnosti zůstala zachována nabyvatelům a jejich rodům, kterým stala by se rodinným fideikomisem, jehož by si vážily, a přičiňovaly by se, aby za všech okolností a s vynaložením všelikých obětí jej udržely od pokolení do pokolení. Ve značném počtu případů tomu tak jistě bude. Aby přiděly uvolněné tím, že původní přidělci nebo jich nástupci je podržeti nemíní nebo nemohou, nebyly skupovány veličinami peněžně silnými, zabráni vždycky dosavadní předpisy o osobních a majetkových vlastnostech a poměrech jejich kupců. Naléhavě účelno jest však uvolnit a otevřiti vydatný zdroj příjmů státních a obecních uzavřený doposud neporozuměním skutečným potřebám, normálním vývojem životním se vytvořivším. Není snad přece udržitelno, aby statisíce hektarů půdy přidělové byly pro vždy znehodnoceny na úroveň ceny přidělové, v domnělý prospěch její majitelů, kteří sami přes toto ochránářství — arci pochybené, při dalším jejím zcizování řídí cenu každého kousku přidělu podle hospodářské konjunktury a přelácejí ho, jak právě záleží na jeho získání. Až ku podivu jest, jak zájem fiskální, který jinde vymáhá neústupně což jeho jest, v tomto oboru nepostihuje to, co jest tak na snadě. Dosavadním zněním § 37 zák. č. 81/20 připravil stát sám sebe i svoje obce již o značný příjem: každoroční, poněvadž těžkopádnost ve sledování poměrů, vyvinujících se jinak než bylo zamýšleno nebo předpokládáno, neodhodlala se k jeho přiměřené a zejména včasné novelisaci.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Pokud přísluší v rejstříkových záležitostech týkajících se společností s ručením omezeným finanční prokuratura jako státnímu zástupčímu úřadu právo rekursu.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 27. září 1930 č. RI603/30. Vrchní soud v Praze z 14. června 1930 RIV 233/30. Krajský soud obchodní v Praze ze dne 1. dubna 1930 Firm 348/30.)

Soud rejstříkový povolil na žádost výmaz firmy »X«, společnosti s ruč. obm. v likvidaci« po skončení její likvidace.

Proti usnesení tomu podala stížnost finanční prokuratura, jelikož prý nebylo vykázáno svolení příslušné berní správy, že proti zápisu výmazu této firmy z obchodního rejstříku nemá námitek.

Soud rekursní vyhověl stížnosti té a napadené usnesení v ten rozum změnil, že se návrh na výmaz zmíněné firmy, společnosti s ruč. obm. v likvidaci, pro tentokrát zamítá a že bude zápis výmazu prvním soudem již provedený zase vymazán, nepředloží-li žadatelka ve lhůtě, jež jí k tomu účelu ustanoví soud rejstříkový, výkaz svolení berní správy příslušné, že nemá proti výmazu firmy té námitek.

Nejvyšší soud vyhověl na to dovolací stížnosti společnosti a usnesení rekursního soudu v ten smysl změnil, že se rekurs finanční prokuratury do usnesení rejstříkového soudu odmítá.

Odůvodnění: Podle § 102 zákona ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z. platí o opovědích, oznámeních a sděleních obchodního soudu v tomto zákoně předepsaných a o činnosti, která soudu v této příčině přísluší, předpisy platné o vyřizování prací, které se vztahují k obchodnímu rejstříku (odst. 1.). Jeden opis opovědi a dokladů pro obchodní rejstřík v tomto zákoně v § 9, 51, 53, 56 a 107 předepsaných, jež k opovědi povinný má předložiti, jest po vykonání zápisu zaslati rej-

strikovým soudem finanční prokuratury sídla společnosti (odst. 3). Finanční prokuratura může rekuresem odporovat, že zápis byl povolen (odst. 4.).

Dosah tohoto paragrafu byl původně sporný.

Byl zejména zastávan názor, že poslední odstavec jest zcela samostatný, na předchozím, třetím, odstavci nezávislý a že tedy finanční prokuratura přísluší právo rekursu ve všech případech porušení práva nutně vztáho.

Naproti tomu byla zase zdůrazňována spojitost odstavce třetího a čtvrtého, a rekursní právo finanční prokuratury omezovalo na usnesení vydaná podle § 9, 51, 53, a 56 tohoto zákona, při čemž za jediný rekursní důvod prohlašován nedostatek notářského osvědčení (§ 43 zák.) neb porušením předpisu § 4 zákona (§ 87 zák.). (Srovň. Komentář Bily-Nesývacek k zák. o společnostech s ruč. omezeným § 43.)

Tato kontroverze pozbyla částečně významu za platnosti zákona z 30. června 1921 č. 257 sb. z. a n., jímž (§ 1) bylo státním úřadům zastupcím propůjčeno právo rekursu do všech usnesení, týkajících se rejstříkových zápisů a v § 4 nad to zdůrazněno, že právo rekursu propůjčeno státnímu úřadu zastupcím § 102 odst. 4 zák. ze 6. března 1906 č. 58 r. z. a zákonem z 15. dubna 1920 č. 271 sb. z. a n. přísluší mu i mimo případy § 43 a 87 zák. č. 58/1906.

Tento zákon byl však zrušen zákonem ze 29. dubna 1927 č. 64 sb. z. a n., který zachoval státním úřadům zastupcím právo k podání opravných prostředků ve věcech firemních při zápisech do obchodního rejstříku jen v případech stanovených v zákoně z 6. března 1906 č. 58 r. z. a v zákoně z 15. dubna 1920 č. 271 sb. z. a n., dodává v § 3 zase, že právo rekursu propůjčeno státnímu úřadu zastupcím § 102 odst. 4 zákona ze dne 6. března 1906 č. 58 r. z. a zákonem z 15. dubna 1920 č. 271 sb. z. a n. přísluší mu i mimo případy § 43 a 87 zákona č. 58/1906.

Podle zprávy ústavoprávního výboru o vládním návrhu zákona o opravných prostředcích státních úřadů zastupcím ve věcech firemních (tisk 3 a 250), mely býti § 3 zák. č. 64/1927 odstraněny pochybnosti o dosahu výkladu § 102 odst. 4 zák. č. 58/1906 (č. 271/1920). Proto byl pojat do původní osnovy další § jako § 3, jenž řeší autenticky kontroverzi v teorii i praxi svého času vzniklou, zdali právo rekursu podle § 102 zák. č. 58/1906 státnímu úřadu zastupcím přísluší jen za předpokladu § 43 a 87 téhož zákona, či v úhru vedle intence zákonodárce a rozhodnutí nejvyššího soudu ve smyslu posledním.

Za platného nyní práva nutno tedy míti za to, že finanční prokuratura přísluší právo rekursu jen v případech § 102 zákona č. 58/1906 (a zákona č. 271/1920), to jest jen proti usnesením, jimiž byl povolen zápis podle opovědi předepsané v §§ 9, 51, 53, 56 a 107 bez ohledu na to, zda ustanovením byly porušeny právě předpisy, o nichž se zmiňují §§ 43 a 87, že však v ostatních případech rekursní právo finanční prokuratury je vyloučeno.

Že nemělo býti státním zastupcím úřadům novým zákonem příznané právo k rekursu proti v šem usnesením rejstříkového soudu vydaným v rejstříkových věcech společností s ruč. omezeným, plyne z doslovu zákona, který mluví o právu rekursu propůjčeném § 102 odst. 4, který je ve spojitosti s odstavcem třetím, jež nový zákon ani nezrušuje ani nemění a jenž nebyl zrušen neb změněn ani zákonem čís. 257/1921. Nerozšířil tudíž zákon právo rekursu finanční prokuratury nad míru vytčenou v odst. 3 a 4 § 162, nýbrž vytyčuje jen, že v tomto rozsahu zůstává rekursní právo neobmezeno, totiž že není vázáno jen na porušení zásad vyslovených v §§ 43 a 87 zák. č. 58/1906.

Že tomu tak, plyne zejména též ze srovnání § 4 zrušeného již zákona č. 257/1921 a důvodové zprávy ústavoprávního výboru (tisk 523) a § 3 nového zákona č. 64/1927 a důvodové zprávy téhož výboru k němu (tisk 250), jež v podstatě úplně souhlasí. Kdyby byl měl § 4 prvního zákona míti smysl, že státnímu zastupcím úřadu přísluší právo rekursu neobmezeně ve všech případech zápisů týkajících se společností s ruč. obm., byl by býval vzhledem k všeobecnému předpisu § 1 téhož zákona zbytečný.

Napadené usnesení rejstříkového soudu nelze zařaditi mezi ona, která má na zřeteli § 102 uvedeného zákona, nepřisloužela tudíž finanční prokuraturě proti němu stížnost a měla býti pro nedostatek legitimace stěžovatelky odmítnuta. Bylo proto rozhodnuto, jak se stalo. —r.

Společnost s ručením omezeným musí při zápisu svém vykázáti souhlas opovězeného předmětu podniku s opovědí u živnostenského úřadu předložením živnostenského listu. (Rozhodnutí nejvyššího soudu z 12. září 1930 R I 650/30. Vrchní soud v Praze R IV 355/30. Krajský soud v Litoměřicích z 6. června 1930 Firm 2897/30.)

Opověď k zápisu do obchodního rejstříku byla společností s r. obm. vrácena k předložení průkazu živnostenského oprávnění k výrobě kosmetických prostředků jako předmětu svého podnikání.

Stížnosti nebylo soudem rekursním vyhověno z těchto důvodů:

V zájmu důvěry v obchodní rejstřík jest po rozumu čl. 15 a násl. obch. zák. třeba, aby i ten zápis obchodního rejstříku, který se týká předmětu podnikání a jeho rozsahu, odpovídal pravdě, čemž by ovšem nebylo, neprovozovale-li by stěžovatelka a nebyla-li by die předpisu živnostenského řádu oprávněna provozovati živnost v tom rozsahu, jak je v obchodním rejstříku vyznačeno.

Předmět závodu musí býti v souhlasu s opovězeným ku živnostenskému úřadu předmětem podnikání a musí opověď i v tomto směru odpovídati zásadě pravdivosti obchodního rejstříku ovládající, a právem proto žádal rejstříkový soud, aby prokázán byl souhlas opovězeného předmětu podniku s opovědí u živnostenského úřadu učiněnou.

Nejvyšší soud dovolací stížnosti nevyhověl. Odůvodnění: Napadené usnesení rekursního soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu rejstříkového, není ve zřejmém rozporu ani se zákonem ani se spisy a není ani stizeno zmatečností.

Dovolací stížnost není tudíž v § 16 cis. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 r. z. opodstatněna.

Dotati jest ještě, že nejde o otázku, čeho třeba ke vzniku společnosti s ručením omezeným (§ 2 zákona ze dne 6. března 1906 č. 58 r. z.), pokud se týče co jest podmínkou jejího zápisu do obchodního rejstříku (§ 3 téhož zákona), nýbrž o to, aby se předně podnik, který má býti podle společenské smlouvy provozován, kryl s provozem živnosti, kterou jest opověděti živnostenskému úřadu a na kterou byl vydán živnostenský list.

Na rejstříkovém soudě jest, aby i v tomto směru dbal pravdivosti rejstříkového zápisu. —r.

Věstník Spolku čsl. kandidátů notářství.

Změna spolkové místnosti.

Počínaje dnem 8. listopadu t. r. konají se pravidelné čtrnáctidenní schůze výborové v kavárně Louvre v Praze II., Národní tř. č. 20, v I. posch., klubovna I., vždy o 7. hod. več.

Počínaje měsícem prosincem t. r., konají se opět pravidelné schůze vždy každou první a třetí sobotu v měsíci. Zve-me srdečně všechny pražské i mimopražské kolegy, aby se těchto schůzí v nejhojnějším počtu zúčastnili.

Účast Spolku na III. právnickém sjezdu v Bratislavě.

Sjezdu zúčastnil se Spolek čsl. kandidátů notářství delegátem, jímž designován výborem jednatel Spolku kol. Dr. Ferd. Vojtík, který zúčastnil se v této funkci i mimořádné valné hromady Spolku notářů čsl., která se konala v rámci sjezdových slavností dne 13. října t. r. v Bratislavě. Ve výborové schůzi dne 18. října t. r. přednesl kolega Dr. Vojtík obšírný referát o průběhu sjezdu.

Z E D N E

Dne 30. října t. r. zemřel Dr. Jaromír Stoklasa, notář v Opavě a prezident tamější komory ve stáří 76 roků. Zastával úřad prezidenta nepřetržitě po 19 let. Od roku 1888 zastával vzorně úřad notářský ke cti našeho stavu a celý život věnoval práci pro blaho a zdar stavu notářského. Obyvatelstvo opavské velice si jeho osoby vážilo, neboť byl jemu svědomitým rádcem ve všech právních záležitostech. Stav notářský zachová mu povždy čestnou a vděčnou paměť.

Pensijní Spolek rakouských notářů ve Vídni. Sděluje se nám, že pan Dr. Karel Pergler, poslanec v Praze uvolil se